

Recenzent – Referee:
Prof. dr hab. Jarosław Buszko

Tłumaczenie na język angielski – Translation into English: Rafał Bernard
Korekta tekstów angielskich – English editorial revision: Robert Kippen

Fotografia na okładce – Cover photo: *Nehalennia speciosa*, Iglica mała, pierścień kopulacyjny
– Sedgling, a copulation wheel (fot. – phot. Bogusław Daraż)

Zrealizowano i wydano ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w ramach projektu badawczego nr 2 P04C 129 29

Preparation and publication grant-aided by the Ministry of Science and Higher Education
within the project No. 2P04C 129 29

Sugerowany sposób cytowania – Suggested citation:

Po polsku:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

In English:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. A distribution atlas of dragonflies (Odonata) in Poland. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Copyright © Rafał Bernard, Paweł Buczyński, Grzegorz Tończyk, Jacek Wendzonka, Poznań 2009

ISBN 978-83-61320-54-8

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
ul. Górna Wilda 90, 61-576 Poznań
tel. +48 61 8336580
fax +48 61 8331468
e-mail: bogucki@bogucki.com.pl
www.bogucki.com.pl

Druk i oprawa:
Unidruk
ul. Przemysłowa 13
62-030 Luboń

Rozmieszczenie gatunków

Objaśnienia do map UTM

Białe kółka – dane pochodzą z okresu historycznego, do roku 1990 włącznie;

Czarne kółka – dane pochodzą z okresu współczesnego, tj. z lat 1991–2008;

Szare kółka – dane pochodzą z obu okresów, historycznego i współczesnego.

Znak zapytania (?):

- na mapach gatunków *Anax ephippiger* i *Sympetrum meridionale* wskazuje na brak pewności, że gatunek został prawidłowo oznaczony, choć jest to prawdopodobne;
- na mapie *Cordulegaster bidentata* wskazuje na nieprecyzyjne dane dotyczące trzech małych obszarów, dane te nie pozwalają na ustalenie, ile kwadratów i które z nich powinny być zaznaczone jako zajęte przez gatunek.

A – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie historycznym (liczba kwadratów ze stwierdzonym gatunkiem/liczba wszystkich kwadratów, dla których istnieją dane z danego okresu $\times 100\%$);

B – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie współczesnym (liczony jak wyżej);

C – liczba i względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku (liczony jak wyżej dla całego okresu objętego „Atlasem”);

D – liczba stwierdzonych stanowisk gatunku.

Distribution of species

Explanations to the UTM maps

White circles – data collected in the historical period up to 1990;

Black circles – data collected in the current period, i.e. between 1991 and 2008;

Grey circles – data collected in two periods, both historical and current.

A question mark (?):

- in the species *Anax ephippiger* and *Sympetrum meridionale* indicates a lack of total certainty that the species was correctly identified, however, it is probable;
- in the species *Cordulegaster bidentata* indicates imprecise data concerning three small areas (the data are insufficient to indicate how many squares and which squares should be marked as being occupied).

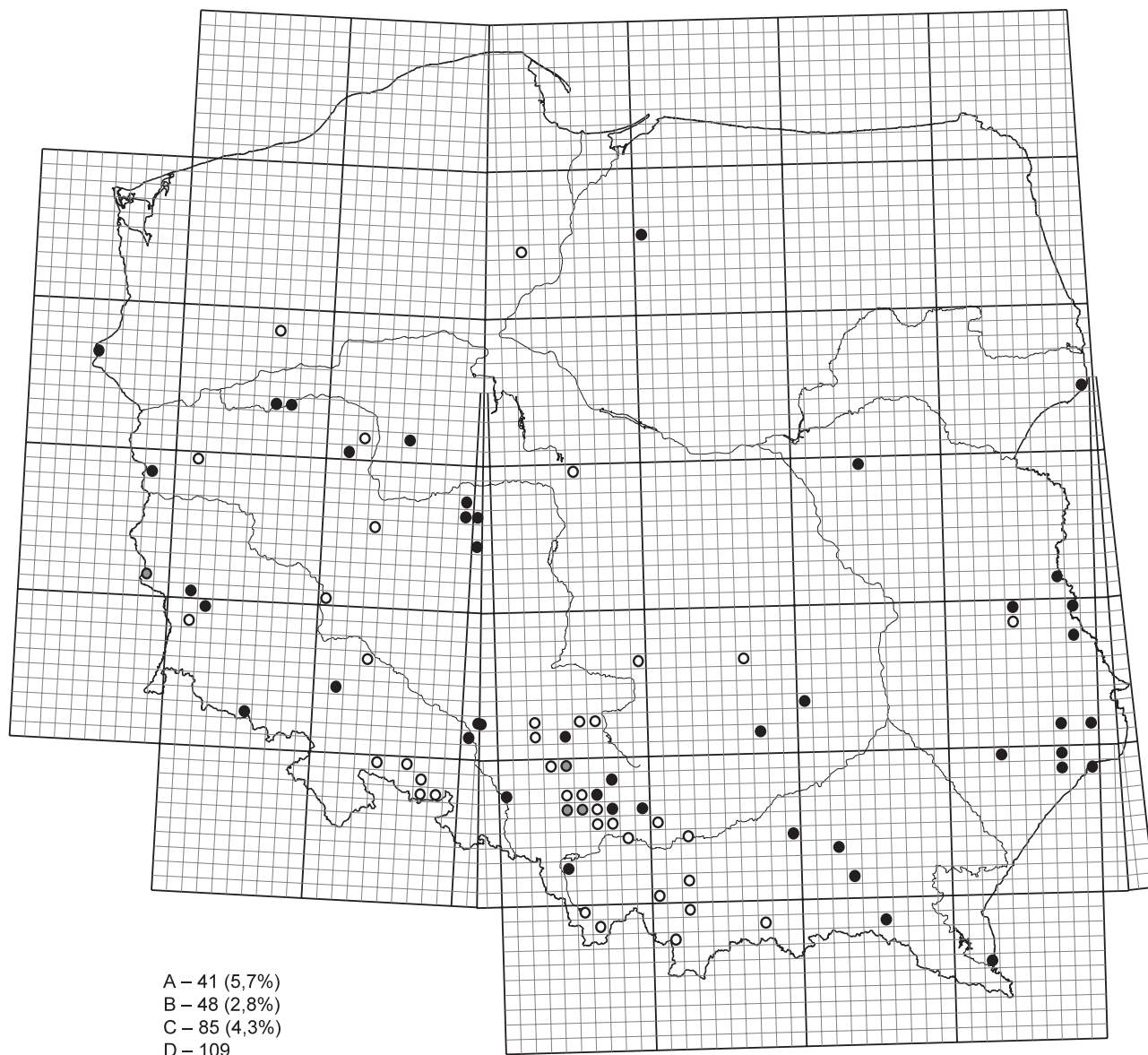
A – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the historical period (the number of known occupied squares / the number of all studied squares $\times 100\%$);

B – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the current period;

C – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares for the whole period included in the Atlas;

D – the number of recorded localities of the species. In A, B and C a comma is used as the decimal separator.

Orthetrum coerulescens (Fabricius, 1798)

Gatunek umiarkowanie rozprzestrzeniony lub co najwyżej rozprzestrzeniony, o areale zdecydowanie skoncentrowanym w południowym i częściowo środkowym pasie kraju. W górach stwierdzany do wysokości 650 m n.p.m. Wyznaczenie konkretnej, jednoznacznej północnej granicy zasięgu jest trudne. Dlatego przyjęto granicę nie budzącą wątpliwości, stałego zasięgu wyznaczoną przez grupy stanowisk i miejsca z rozrodem. Natomiast szeroki pas północny wydaje się strefą potencjalnego zasięgu, gdzie mogą zalecieć osobniki, a być może nawet utworzyć krótkotrwałą

lokalną populację. Dotąd stwierdzano tam tylko pojedyncze osobniki w kilku miejscach.

W skali kraju lokalny, rzadki. Jednak lokalnie w południowej Polsce nieco częstszy, rozproszony. Wydaje się, że rozprzestrzenienie i częstość występowania gatunku nie uległy zmianie od czasów historycznych pomimo postępujących, teoretycznie korzystnych dla gatunku zmian klimatycznych.

Gatunek związany z małymi, płytkimi, częściowo lub umiarkowanie zarośniętymi wodami płynącymi (rowy, strumienie, także na torfowiskach niskich) oraz obszarami źródliskowymi.

Lecicha mała

Keeled Skimmer

Moderately widespread or at most widespread, with the extent concentrated in the southern and partly central belts of Poland. In the mountains found up to 650 m. Drawing a precise, clear-cut northern extent limit is hardly possible. Therefore, a limit of the doubtless stable range is proposed along the line joining groups of localities and breeding sites. A broad northern belt seems to be a potential extent sometimes visited by vagrants and maybe even with short-lived local populations. However, only single individuals have been recorded there so far.

On a national scale, localized and rare. However, less rare, i.e. sparse locally in southern Poland. It seems that the extent and occupancy of *O. coeruleascens* have not changed between the historical and current period despite progressive climate changes, theoretically favourable for the species.

Inhabits small, shallow, partly/moderately overgrown flowing waters (streams, ditches, also in fens) and their spring areas.